

Czwartek, 13 marca 2014 r.

P7_TA(2014)0250

Rola praw własności i tworzenia dobrobytu w procesie likwidacji ubóstwa i wzmocnienia zrównoważonego rozwoju

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie roli praw własności, systemu własności oraz tworzenia dobrobytu w procesie likwidacji ubóstwa i wzmocnienia zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się (2013/2026(INI))

(2017/C 378/26)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 17 Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ, który dotyczy prawa do własności,
- uwzględniając deklarację milenijną z dnia 8 września 2000 r., w której określono milenijne cele rozwoju (MCR), w szczególności cele 1, 3 i 7,
- uwzględniając wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w ramach Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwojowej Unii Europejskiej: „Konsensus europejski”, podpisane w dniu 20 grudnia 2005 r., w szczególności jego ust. 11 i 92,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 października 2004 r. zatytułowany „Wytyczne UE w zakresie wsparcia projektowania i reformowania polityki gruntowej w krajach rozwijających się” (COM(2004)0686),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 31 marca 2010 r. zatytułowany „Unijne zasady ramowe dotyczące wsparcia krajów rozwijających się w zakresie wyzwań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym” (COM(2010)0127),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 października 2011 r. zatytułowany „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – program działań na rzecz zmian” (COM(2011)0637),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 27 lutego 2013 r. zatytułowany „Godne życie dla wszystkich: eliminacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości” (COM(2013)0092),
- uwzględniając „Wytyczne UE w zakresie polityki gruntowej – wytyczne w zakresie wsparcia projektowania i reformowania polityki gruntowej w krajach rozwijających się” przyjęte przez Komisję w listopadzie 2004 r.,
- uwzględniając badanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich zatytułowane „Pewne prawa do gruntów dla wszystkich” („Secure Land Rights for All”) z 2008 r. i wytyczne Programu zatytułowane „Jak stworzyć politykę gruntową na rzecz ubogich: proces, wskazówki i lekcje” („How to Develop a Pro-Poor Land Policy: Process, Guide and Lessons”),
- uwzględniając sprawozdanie z dnia 11 czerwca 2009 r. specjalnego sprawozdawcy Narodów Zjednoczonych ds. prawa do pożywienia Oliviera De Schuttera zatytułowane „Nabywanie i dzierżawa gruntów na szeroką skalę: podstawowe zasady i środki umożliwiające podjęcie wyzwania dotyczącego praw człowieka” („Large-scale land acquisitions and leases: a set of core principles and measures to address the human rights challenge”),
- uwzględniając deklarację dotyczącą wyzwań urbanizacji i zwalczania ubóstwa w państwach AKP, przyjętą w Nairobi (Kenia) w 2009 r.,
- uwzględniając deklarację przyjętą podczas światowego szczytu poświęconego bezpieczeństwu żywnościowemu w Rzymie w 2010 r.,

Czwartek, 13 marca 2014 r.

- uwzględniając deklarację zatytułowaną „Wydostać się ze slumsów: wyzwanie dla świata w perspektywie 2020 r.” przyjętą podczas konferencji międzynarodowej, która odbyła się w Rabacie (Maroko) w dniach 26–28 listopada 2012 r.,
 - uwzględniając deklarację o zrównoważonej urbanizacji w celu wyeliminowania ubóstwa na obszarach miejskich, przyjętą podczas 2. Trójstronnej Konferencji AKP – Komisja Europejska – Program ONZ ds. Osiedli Ludzkich, która odbyła się w Kigali (Rwanda) w dniach 3–6 września 2013 r.,
 - uwzględniając Deklarację praw ludów tubylczych ONZ (UNDRIP) oraz konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej (nr 169) z 1989 r.,
 - uwzględniając zasady odpowiedzialnych inwestycji rolniczych dokonywanych z poszanowaniem praw, środków utrzymania i zasobów (PRAI), dobrowolne wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz ramy i wytyczne Unii Afrykańskiej dotyczące polityki gruntowej w Afryce (ALPFG),
 - uwzględniając zalecenia panelu wysokiego szczebla w sprawie programu działań na rzecz rozwoju po 2015 r., by uwzględnić cel w zakresie zarządzania tytułami prawnymi do gruntów w odniesieniu do kobiet i mężczyzn i by uznać, że kobiety i dziewczęta muszą mieć między innymi „równe prawo do posiadania gruntów i innych zasobów”,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 września 2011 r. w sprawie zasad ramowych Unii Europejskiej dotyczących wsparcia krajów rozwijających się w zakresie wyzwań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym ⁽¹⁾,
 - uwzględniając art.48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju oraz opinię Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0118/2014),
- A. mając na uwadze, że prawa własności można zdefiniować jako zasady, które regulują warunki, zgodnie z którymi poszczególne zainteresowane strony, społeczności, podmioty publiczne i prywatne uzyskują i utrzymują dostęp do dóbr materialnych i niematerialnych na podstawie formalnych przepisów prawnych lub zwyczajowych; mając na uwadze, że zgodnie z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich tytuły prawne do gruntów mogą mieć charakter formalny (prawo własności gruntu, dzierżawa, publiczny i prywatny najem), zwyczajowy lub religijny; mając na uwadze, że według wytycznych UE w zakresie polityki gruntowej prawa do gruntów nie zawsze ograniczają się do własności prywatnej w ścisłym znaczeniu, lecz mogą stanowić równowagę pomiędzy indywidualnymi prawami i obowiązkami oraz zbiorowymi uregulowaniami na różnych szczeblach;
- B. mając na uwadze, że 1,2 mld ludzi na całym świecie zamieszkuje nieruchomości, do których nie ma formalnych praw, oraz żyje, nie posiadając stałego miejsca zamieszkania ani dostępu do gruntu; mając na uwadze w szczególności, że ponad 90 % mieszkańców obszarów wiejskich w Afryce subsaharyjskiej (z których 370 mln osób jest uważanych za ubogich) korzysta z gruntów i zasobów naturalnych na podstawie prawnie niepewnych zwyczajowych i nieformalnych systemów tytułów prawnych do gruntów;
- C. mając na uwadze, że całkowitą wartość pozaprawnego i niezarejestrowanego majątku szacuje się na ponad 9,3 bln USD, co stanowi wartość 93 razy wyższą niż całkowita kwota pomocy zagranicznej udzielonej krajom rozwijającym się w ciągu ostatnich 30 lat;
- D. mając na uwadze, że choć MCR nr 7 (cel 11) – dotyczący poprawy jakości życia 100 mln mieszkańców slumsów do 2020 r. – został zrealizowany, liczba mieszkańców slumsów (szacowana na 863 mln w 2012 r.) w wartościach bezwzględnych cały czas rośnie; mając na uwadze, że w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich szacuje się, iż w slumsach żyje aż miliard ludzi, a do 2050 r. w slumsach będą mieszkać trzy miliardy ludzi; mając na uwadze, że w art. 11 Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych uznaje się powszechne prawo do mieszkania i stałej poprawy warunków życia;

⁽¹⁾ Dz.U. C 56 E z 26.2.2013, s. 75.

Czwartek, 13 marca 2014 r.

- E. mając na uwadze, że na obszarach wiejskich około 200 mln ludzi (prawie 20 % ludzi ubogich na świecie) nie ma dostępu do powierzchni gruntów wystarczającej, aby się utrzymać; mając na uwadze, że grunty rolne podlegają licznym wpływom, jak na przykład zwiększanie się liczby mieszkańców, zmiana przeznaczenia gruntów, inwestycje komercyjne, degradacja środowiska spowodowana suszą, erozja gleby i wyczerpanie się składników odżywczych, a także kłeski żywiołowe i konflikty; mając również na uwadze, że zabezpieczenie praw do gruntów jest konieczne, aby promować stabilność społeczną poprzez ograniczenie niepewności i konfliktów o grunty;
- F. mając na uwadze, że prywatni inwestorzy i rządy wykazują coraz większe zainteresowanie nabywaniem lub długoterminową dzierżawą dużych powierzchni gruntów ornych, głównie w krajach rozwijających się w Afryce i w Ameryce Łacińskiej;
- G. mając na uwadze, że dokonywany przez władze polityczne arbitralny przydział gruntów sprzyja korupcji, braku bezpieczeństwa, ubóstwu i przemocy;
- H. mając na uwadze, że kwestie zarządzania gruntami są ściśle powiązane z najważniejszymi wyzwaniem XXI wieku, takimi jak bezpieczeństwo żywnościowe, niedobór energii, rozrost miast i wzrost liczebności populacji, degradacja środowiska, zmiana klimatu, kłeski żywiołowe lub rozstrzyganie konfliktów, przez co zwiększa się potrzeba nadania priorytetowego znaczenia kompleksowej reformie rolnej;
- I. mając na uwadze, że szacunkowo użytkowanie 1,4 mld hektarów gruntów na świecie regulują normy zwyczajowe; mając na uwadze, że istniejące struktury tytułów prawnych do gruntów w Afryce, Azji i Ameryce Łacińskiej znacząco różnią się od siebie, a przy formalizowaniu struktury własności gruntów nie można ignorować lokalnych, zwyczajowych systemów o charakterze własnościowym lub komunalnym, które się rozwinęły;
- J. mając na uwadze, że w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW) stwierdza się, że kobiety i małżonki mają równe prawa w odniesieniu do własności i nabywania mienia; mając jednak na uwadze, że w wielu systemach tytułów prawnych do gruntów i praw własności dyskryminuje się kobiety formalnie lub w praktyce;
- K. mając na uwadze, że w wielu krajach rozwijających się prawa własności kobiet, bezpieczny dostęp do gruntów oraz dostęp do oszczędności i kredytów nie są społecznie uznawane; mając na uwadze, że w związku z tego rodzaju praktykami dyskryminacyjnymi kobietom jest szczególnie trudno dochodzić swoich praw własności, a w szczególności praw do spadku, na drodze prawnej;
- L. mając w szczególności na uwadze, że w krajach rozwijających się prawa kobiet do gruntów są naruszane z powodu coraz częstszego nabywania przez kraje rozwinięte gruntów na szeroką skalę do celów handlowych lub strategicznych, takich jak produkcja rolna, bezpieczeństwo żywnościowe i energetyczne oraz produkcja biopaliw; mając na uwadze, że kobiety często nie mają możliwości uzyskania pomocy i reprezentacji prawnej, aby skutecznie przeciwdziałać naruszeniom ich praw własności w krajach rozwijających się;
- M. mając na uwadze, że zapewnienie kobietom praw do gruntów jest ważne w kontekście ograniczania ubóstwa, uwzględniając rolę kobiet jako producentów żywności na obszarach wiejskich i podmiejskich i ich odpowiedzialność za wyżywienie członków rodziny; mając na uwadze, że kobiety, które stanowią 70 % rolników w Afryce, formalnie posiadają jedynie 2 % gruntów; mając na uwadze, że z danych dotyczących ostatnich programów zrealizowanych w Indiach, Kenii, Hondurasie, Ghanie, Nikaragui i Nepalu wynika, iż w gospodarstwach domowych prowadzonych przez kobiety występuje większe bezpieczeństwo żywnościowe, lepsza opieka zdrowotna i większe ukierunkowanie na kształcenie niż w gospodarstwach domowych prowadzonych przez mężczyzn;
- N. mając na uwadze, że ponad 60 % osób stale głodujących to kobiety i dziewczęta oraz że w krajach rozwijających się to kobiety produkują 60–80 % żywności⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Informator Polityczny nr 5, Perspektywy gospodarcze i społeczne (Economic and Social Perspectives), sierpień 2009 r.

Czwartek, 13 marca 2014 r.

- O. mając na uwadze, że szacunkowo 370 mln przedstawicieli ludności tubylczej na całym świecie ma silne duchowe, kulturowe, społeczne i gospodarcze powiązania z tradycyjnie użytkowanymi przez nich gruntami, którymi zazwyczaj zarządza wspólnota;
- P. mając na uwadze, że art. 17 Powszechnej deklaracji praw człowieka stanowi, że każdy człowiek, zarówno sam, jak i wspólnie z innymi, ma prawo do posiadania własności oraz że nikt nie może być arbitralnie pozbawiony swojej własności;
- Q. mając na uwadze, że dostęp do gruntów dla ludności tubylczej zyskał szczególną formę ochrony na podstawie konwencji nr 169 Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz na podstawie Deklaracji praw ludów tubylczych ONZ;
- R. mając na uwadze, że zgodnie z art. 10 Deklaracji praw ludów tubylczych ONZ nie można siłą usunąć ludności tubylczej z jej ziem lub terytoriów ani jej przenieść bez jej uprzedniej, swobodnej i świadomej zgody oraz zawarcia porozumienia w sprawie sprawiedliwego i uczciwego zadośćuczynienia oraz, tam gdzie to możliwe, możliwości powrotu;

Prawa do gruntów, w tym prawa własności, oraz tworzenie dobrobytu

1. uważa zarejestrowane prawa własności i pewne prawa do gruntów za katalizator wzrostu gospodarczego, a tym samym promowania spójności społecznej i pokoju;
2. podkreśla, że zabezpieczenie praw do gruntów i większa sprawiedliwość w dostępie do gruntów zapewniają solidną podstawę do utrzymania, do wykorzystywania możliwości gospodarczych, a na obszarach wiejskich do produkcji żywności w gospodarstwie domowym;
3. podkreśla, że zgodnie z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich poza przyznawaniem tytułów własności osobom indywidualnym należy uznać wiele innych alternatywnych możliwości posiadania tytułu prawnego do gruntu, w tym wykorzystywanie zwyczajowych systemów tytułów prawnych do gruntów, aby prawnie zabezpieczyć prawa do działek, na których stoi dom, gruntów rolnych i zasobów naturalnych;
4. podkreśla, że bezpieczeństwo tytułów prawnych do gruntów w przypadku drobnych producentów rolnych, którzy stanowią 95 % potencjalnych właścicieli gruntów w krajach rozwijających się, pobudza lokalne gospodarki, zwiększa bezpieczeństwo żywnościowe, zmniejsza migrację oraz spowalnia urbanizację slumsów; wskazuje, że np. w Etiopii, gdzie wprowadzono prawa własności, produktywność wzrosła w ciągu trzech lat o 40 % na akr, tylko z powodu tej zmiany ⁽¹⁾;
5. zauważa z zaniepokojeniem, że zgodnie z kulturową tradycją kobiety często są zależne od krewnych płci męskiej w odniesieniu do bezpieczeństwa w zakresie tytułów prawnych do gruntów i nie mają ochrony prawnej; podkreśla międzynarodowe zobowiązania państw do zapewnienia minimalnych praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, co obejmuje zobowiązanie rządów do zadbania o to, by zarządzanie gruntami nie było dyskryminujące, w szczególności wobec kobiet i osób ubogich, oraz aby nie naruszało innych praw człowieka;
6. podkreśla, że umożliwienie ludziom podejmowania decyzji dotyczących ich własnych zasobów, w połączeniu z formalnymi przepisami dotyczącymi spadków, stanowi dla drobnych producentów rolnych silną zachętę do zrównoważonego inwestowania we własne grunty, praktykowania tarasowania i irygacji oraz łagodzenia skutków zmiany klimatu; w tym kontekście odnotowuje, że w badaniach wykazano, iż gospodarstwo domowe, które dysponuje w pełni pewnym i zbywalnym gruntem, zainwestuje w tarasowanie z prawdopodobieństwem szacunkowo większym o 59,8 % niż gospodarstwo domowe, które spodziewa się, że w ciągu następnych 5 lat we wsi nastąpi redystrybucja;
7. zauważa, że mając tytuł prawny do gruntu, dana osoba jest w stanie zaciągnąć rozsądnie oprocentowaną pożyczkę, która może być wykorzystana do założenia i rozwoju przedsiębiorstwa; podkreśla, że ochrona praw własności może sprzyjać konkurencyjnemu otoczeniu biznesowemu, w którym może się rozwijać przedsiębiorczość i innowacyjność;
8. uznaje, że wyzwaniem jest pokonanie rozdźwięku między legalnością, słuszością i praktykami poprzez stworzenie mechanizmów w zakresie tytułów prawnych do gruntów opartych na wspólnych normach, zaczynając od uznania istniejących praw, przy jednoczesnym upewnieniu się, że mężczyźni i kobiety, a także społeczności w szczególności trudnej sytuacji w krajach rozwijających się, mają zabezpieczone prawa do gruntów i zasobów i są objęci całkowitą ochroną przed partykularnymi interesami różnych podmiotów, które mogłyby przejąć ich własność;

⁽¹⁾ USAID Etiopia, <http://ethiopia.usaid.gov/programs/feed-future-initiative/projects/land-administration-nurture-development-land>

Czwartek, 13 marca 2014 r.

9. zdecydowanie potępia praktykę zawłaszczania gruntów, w ramach której w sposób niezgodny z prawem pozbawia się ubogich mieszkańców wsi i tradycyjne ludy koczownicze gruntów, nie zapewniając im odpowiedniej rekompensaty; podkreśla, że w latach 2000–2013 co najmniej 32 mln hektarów gruntów na całym świecie było przedmiotem co najmniej 886 międzynarodowych transakcji tego rodzaju dokonywanych na szeroką skalę⁽¹⁾; podkreśla, że te dane mogą być znacząco niedoszacowane w stosunku do rzeczywistej liczby dużych transakcji dotyczących gruntów;

10. zwraca się do Komisji i państw członkowskich, by przy opracowywaniu polityki pomocy rozwojowej uwzględniły zakrojony na szeroką skalę proces nabywania gruntów przez inwestorów z krajów rozwiniętych w krajach rozwijających się, a zwłaszcza na kontynencie afrykańskim, który to proces ten wpływa na miejscowych rolników i działa destruktywnie na kobiety i dzieci, celem ochrony tych osób przed ubóstwem, głodem i przymusowym wydalaniem z ich wsi i gruntów;

11. podkreśla, że rezygnacja z publicznych zachęt do produkcji biopaliw z upraw roślin spożywczych i z dotacji jest jednym ze sposobów walki z zawłaszczaniem gruntów;

12. przypomina, że brak zabezpieczenia prawa do gruntów i niewłaściwe zarządzanie wiążą się z wysokim ryzykiem dla lokalnych społeczności w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego, z zagrożeniem przesiedleniem i wydalaniem rolników i pasterzy; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wspierania krajów rozwijających się w tworzeniu ich krajowych zdolności do umacniania systemów zarządzania;

13. podkreśla, że zarówno w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych, jak i w Międzynarodowym pakcie praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych uznaje się prawo do samostanowienia, określone jako prawo każdego człowieka do swobodnego dysponowania bogactwem naturalnym i zasobami naturalnymi, oraz że w obu tych dokumentach jest mowa o tym, że żaden człowiek nie może być pozbawiony środków do życia; w związku z tym podkreśla, że negocjacje w sprawie dzierżawy lub nabywania gruntów na szeroką skalę muszą pociągać za sobą przejrzystość, odpowiedni i świadomy udział lokalnych społeczności, których dotyczy dzierżawa lub nabycie gruntu, oraz odpowiedzialność w wykorzystywaniu przychodów, które powinny przynosić korzyści lokalnej ludności;

14. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zbadały, za pośrednictwem ONZ, jaki wpływ ma proces nabywania gruntów na pustynnienie gruntów rolnych, utratę przez kobiety prawa pobytu oraz dostępu do gruntu, zwłaszcza w przypadku kobiet samotnych lub pełniących funkcję głowy rodziny, a także na bezpieczeństwo żywnościowe oraz ich środki do życia, a także środki do życia ich dzieci i innych osób pozostających na ich utrzymaniu;

15. podkreśla, że w umowach inwestycyjnych w sprawie nabywania lub dzierżawy gruntów na szeroką skalę należy odpowiednio brać pod uwagę prawa obecnych użytkowników gruntów, a także prawa pracowników zatrudnionych w gospodarstwach rolnych; uważa, że należy jasno określić obowiązki inwestorów i należy je egzekwować na przykład dzięki mechanizmom sankcji uruchamianym w przypadku nieprzestrzegania praw człowieka; uważa, że wszystkie transakcje dotyczące gruntów powinny również obejmować prawne zobowiązanie do tego, aby określony minimalny odsetek uzyskanych plonów był sprzedawany na lokalnym rynku;

Plan działania w zakresie zabezpieczenia praw do gruntów, w tym praw własności, i zrównoważonego zarządzania gruntami w krajach rozwijających się

16. podkreśla, że reforma rolna powinna być elastyczna, dostosowana do warunków lokalnych, społecznych i kulturowych, jak tradycyjne formy własności plemiennej, oraz skoncentrowana na umocnieniu pozycji osób wymagających szczególnej troski;

17. podkreśla, że współistnienie zwyczajowych systemów własności gruntów i narzuconych modeli kolonialnych jest jedną z głównych przyczyn powszechnego braku bezpieczeństwa w zakresie gruntów w krajach rozwijających się; w tym względzie podkreśla konieczność uznania prawowitości zwyczajowych systemów tytułów prawnych, które zapewniają ustawowe prawa osobom indywidualnym i społecznościom i zapobiegają wywłaszczeniom i nadużyciom praw do gruntów, a które szczególnie często występują wśród wspólnot afrykańskich i dużych grup ludności tubylczej w Ameryce Łacińskiej;

⁽¹⁾ <http://www.landmatrix.org/get-the-idea/global-map-investments/>

Czwartek, 13 marca 2014 r.

18. podkreśla, że uregulowanie sytuacji dzikich lokatorów w miastach ma znaczący wpływ na inwestycje mieszkaniowe, a badania wskazują, że wskaźnik renowacji obiektów mieszkalnych zwiększa się o ponad 66 %;
19. Przyjmuje z zadowoleniem postęp poczyniony w Rwandzie w dziedzinie polityki gruntowej, który w niezwykle szybkim czasie doprowadził do objęcia ewidencją katastralną terytorium całego kraju;
20. ostrzega przed zastosowaniem jednolitego podejścia w celu zabezpieczenia praw własności gruntów; podkreśla, że formalne usługi w zakresie administrowania gruntami są najskuteczniejsze, gdy są świadczone na szczeblu lokalnym; jest zdania, że w związku z tym skuteczne zabezpieczanie praw do gruntów może zależeć od reformy scentralizowanych agencji państwowych ds. gruntów, polegającej na przekazaniu obowiązków lokalnym i zwyczajowym instytucjom; uważa, że rejestracja gruntów może wówczas zostać usprawniona poprzez komputeryzację rejestrów dotyczących gruntów i systemów katastralnych;
21. przypomina, że rolnictwo wciąż jest podstawowym źródłem utrzymania, środków do życia i bezpieczeństwa żywnościowego społeczności wiejskich; zauważa jednak, że grunty rolne podlegają licznym wpływom z uwagi na zwiększanie się liczby mieszkańców, zmianę przeznaczenia gruntów, inwestycje komercyjne, degradację środowiska spowodowaną suszą, erozję gleby i wyczerpanie się składników odżywczych, a także klęski żywiołowe i konflikty; w tym kontekście uważa, że zabezpieczenie tytułów prawnych do gruntów dla społeczności wiejskich jest kluczowe, aby osiągnąć milenijne cele rozwoju (MCR); jest zdania, że w sprostaniu tym wyzwaniom mogą pomóc instrumenty polityki, które należy dostosować do lokalnych uwarunkowań;
22. uważa, że urzędnicy rządowi powinni w pierwszej kolejności zidentyfikować te systemy zarządzania gruntami i systemy tytułów prawnych do gruntów, które już istnieją, a następnie powinni rozwinąć te systemy z korzyścią dla ubogich i słabszych grup;
23. jest przekonany, że decentralizacja administracji gruntami umacnia pozycję społeczności lokalnych i indywidualnych osób, oraz zwraca uwagę na potrzebę wyeliminowania praktyk korupcyjnych narzucanych przez lokalnych przywódców poprzez zawieranie transakcji z zagranicznymi inwestorami oraz zgłaszanie roszczeń w stosunku do poszczególnych niezarejestrowanych gruntów;
24. podkreśla, że wszelkie zmiany w użytkowaniu gruntów powinny następować jedynie po uzyskaniu uprzedniej, swobodnej i świadomej zgody lokalnych społeczności, których one dotyczą; przypomina, że ludności tubylczej przyznano na mocy prawa międzynarodowego szczególne formy ochrony ich praw do gruntów; zgodnie z Deklaracją praw ludów tubylczych ONZ nalega, aby państwa zapewniły skuteczne mechanizmy zapobiegania wszelkim działaniom, których celem lub skutkiem jest wywłaszczenie ludności tubylczej z jej gruntów, terytoriów lub zasobów, oraz zapewniły mechanizmy dochodzenia roszczeń w takich sprawach;
25. zwraca uwagę, że ograniczony odsetek zarejestrowanych w Afryce gruntów (10 %) jest wprowadzany do ewidencji za pośrednictwem przestarzałych, zawierających błędy systemów; podkreśla, że zgodnie z szacunkami Banku Światowego⁽¹⁾ w 27 gospodarkach, które zmodernizowały swoje rejestry w ciągu ostatnich siedmiu lat, średni czas trwania procesu przenoszenia własności uległ skróceniu o połowę, co doprowadziło do zwiększenia przejrzystości, zmniejszenia korupcji oraz uproszczenia poboru dochodów; podkreśla, że ważnym priorytetem w ramach polityki rozwoju powinno być stworzenie i ulepszenie rejestrów gruntów w krajach rozwijających się;
26. przypomina, że o bezpieczeństwo tytułów prawnych można zadbać w różnych formach, pod warunkiem że prawa użytkowników i właścicieli gruntów są jasne; przypomina, że poza formalnymi tytułami bezpieczeństwo można zapewnić poprzez przejrzyste długoterminowe umowy najmu lub formalne uznanie praw zwyczajowych i nieformalnych porozumień połączone z przystępnymi i skutecznymi mechanizmami rozwiązywania sporów; wzywa UE do ukierunkowania wsparcia na budowanie zdolności oraz programy szkoleń w zakresie zarządzania gruntami w celu zabezpieczenia praw do gruntów dla ubogich i najsłabszych grup, w tym poprzez usługi badań katastralnych i rejestracji oraz starania na rzecz wyposażenia instytucji oświatowych w krajach rozwijających się;
27. wzywa UE do wzmocnienia zdolności sądów w krajach rozwijających się w zakresie skutecznego egzekwowania praw własności, rozwiązywania sporów dotyczących gruntów i zarządzania wywłaszczeniem w ramach podejścia holistycznego mającego na celu konsolidację systemów sądowych i wprowadzenie rządów prawa;

⁽¹⁾ 2012b. Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World [Prowadzenie działalności w 2012 r. – Prowadzenie działalności w bardziej przejrzystym świecie], Waszyngton DC, Bank Światowy.

Czwartek, 13 marca 2014 r.

28. wzywa UE do wspierania krajów rozwijających się we wprowadzaniu reformy rolnej, szczególnie w celu promowania udziału wszystkich zainteresowanych stron w zgodzie z programami na rzecz zwiększania świadomości, tak by prawa wszystkich zaangażowanych stron, w szczególności osób ubogich i wymagających szczególnej troski, były w pełni przestrzegane; przytacza przykład Madagaskaru i lokalnych punktów zarządzania gruntami, gdzie proste i lokalne inicjatywy znacznie ułatwiły rejestrację tytułów prawnych;

29. podkreśla, że tworzenie prawidłowych fiskalnych strategii politycznych w krajach rozwijających się poprzez wzmocnienie systemu rejestracji gruntów i określenie funkcji dotyczących wyceny znacząco zwiększa roczne przychody z tytułu transakcji dotyczących gruntów, tak jak to miało miejsce w Tajlandii, gdzie w okresie 10 lat przychody te wzrosły sześciokrotnie;

30. wskazuje, że formalne uznanie praw kobiet do gruntów nie oznacza automatycznie skutecznego wdrażania tych praw; wzywa UE do zwracania szczególnej uwagi w ramach swoich programów reform rolnych na podatność kobiet na zmiany w strukturze rodziny i stopień, w jakim kobieta może egzekwować swoje prawa, oraz do dopilnowania, by w praktyce w tytule własności gruntu wpisane były imiona obojga małżonków;

31. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w politykach na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej wymagały od krajów rozwijających się wprowadzania środków legislacyjnych na rzecz równości płci i zapobiegania dyskryminacji w odniesieniu do praw własności ze względu na pochodzenie etniczne, rasę i stan cywilny, oraz opracowywania działań na rzecz usunięcia znaczących przeszkód społecznych, politycznych i kulturowych w nabywaniu praw do gruntów;

32. wzywa delegatury Unii Europejskiej w krajach rozwijających się do monitorowania praw własności kobiet, mając na względzie poszanowanie tych praw, a tym samym ochronę kobiet przed ryzykiem ubóstwa i wykluczenia społecznego;

33. wzywa UE do wspierania wysiłków krajów rozwijających się w zakresie reform rynków dzierżawy gruntów, aby zapewnić dostęp do gruntów ubogim i promować rozwój, jednocześnie unikając wprowadzania nadmiernych ograniczeń na rynkach dzierżawy;

Umieszczenie praw do gruntów, w tym praw własności, w centrum unijnej polityki rozwoju

34. podkreśla, że realizowane na szeroką skalę operacje nabywania gruntów są między innymi bezpośrednią konsekwencją słabego zarządzania gruntami w krajach rozwijających się; podkreśla, że pomoc UE powinna przyczynić się do tworzenia zdolności instytucjonalnej niezbędnej do przyznawania i zabezpieczania praw do gruntów, aby rozwiązać problem pogoni za rentą, biurokratycznej bezwładności, a także korupcyjnych, nierozliczanych praktyk;

35. pochwała uczestnictwo UE w światowych inicjatywach dotyczących gruntów; podkreśla, że jako najważniejszy podmiot prowadzący działania na rzecz rozwoju UE ma możliwość rozszerzenia swojego podejścia, które jest obecnie ograniczone, zarówno pod względem zakresu, jak i wyeksponowania, w celu rozwiązania problemu tytułów prawnych do gruntów;

36. zauważa, że wraz z poprawą systemów praw własności w krajach rozwijających się UE musi dążyć do zapewnienia ludziom dostępu do ochrony socjalnej i systemów ubezpieczeń w celu ochrony ich źródeł utrzymania i ich zasobów w razie katastrofy lub wstrząsu;

37. wzywa do wdrożenia dobrowolnych wytycznych w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów;

38. wzywa Komisję do ustanowienia wyraźnie określonej linii budżetowej, przechodząc z perspektywy krótkoterminowej na długoterminową perspektywę reformy dotyczącej zarządzania gruntami, z myślą o wprowadzeniu usprawnień w dziedzinie tytułów prawnych do gruntów;

39. podkreśla, że wyzwaniem, jakim jest zabezpieczenie praw do gruntów dla wysiedleńców i uchodźców, prawdopodobnie stanie się jeszcze większe z uwagi na presję związane z zmianą klimatu; dlatego wzywa UE do zwiększenia wsparcia dotyczącego włączenia praw do gruntów do pomocy humanitarnej i rozwojowej w przypadku katastrof lub konfliktów cywilnych, a następnie do zagwarantowania w ramach polityk gruntowych bezpieczeństwa praw do gruntów różnym grupom etnicznym, społecznym i pokoleniowym w sprawiedliwy sposób;

Czwartek, 13 marca 2014 r.

40. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by działały na rzecz wzmocnienia praw kobiet oraz ich dostępu do gruntów, dziedziczenia, dostępu do kredytów i oszczędności w sytuacjach pokonfliktowych, zwłaszcza w krajach, w których prawa kobiet nie można dochodzić na drodze prawnej i w których prawa te nie są społecznie uznawane oraz gdzie prawa oparte na płci, tradycyjny stosunek do kobiet i zdominowane przez mężczyzn hierarchie społeczne stanowią przeszkody dla osiągnięcia przez kobiety równych i sprawiedliwych praw; wzywa UE do wspierania zaangażowania nowo utworzonej jednostki ONZ na rzecz praw kobiet w tę kwestię;

41. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę dotyczącą przejrzystości gruntowej, rozpoczętą przez G8 w czerwcu 2013 r. na podstawie inicjatywy przejrzystości w branżach wydobywczych, i uznanie, że przejrzystość w odniesieniu do praw własności przedsiębiorstw i gruntów, w połączeniu z bezpiecznymi prawami własności i silnymi instytucjami, ma kluczowe znaczenie dla ograniczenia ubóstwa; podkreśla jednak, że należy nasilić starania, aby ułatwić wdrożenie skutecznej reformy rolnej;

42. potwierdza zaangażowanie UE na rzecz ograniczania ubóstwa na świecie w kontekście zrównoważonego wzrostu oraz powtarza, że równość płci powinna stanowić istotny element wszystkich polityk i praktyk stosowanych przez UE w stosunkach z krajami rozwijającymi się⁽¹⁾;

43. podkreśla konieczność wzmocnienia strategii mających na celu zapewnienie równego dostępu kobiet i mężczyzn do własności w krajach rozwijających się; jest zdania, że należy to uwzględnić w krajowych programach i że musi temu towarzyszyć opracowanie niezbędnych mechanizmów pomocy finansowej (takich jak oszczędności, kredyty, dotacje, mikrokredyty i ubezpieczenia); uważa, że wspomniane wzmocnione strategie przełożą się na wzmocnienie pozycji kobiet oraz organizacji pozarządowych i że będą one wspierały promowanie przedsiębiorczości kobiet; uważa, że przyniosą one poszerzenie wiedzy kobiet w zakresie zagadnień prawnych i finansowych kobiet, będą wspierać edukację dziewcząt, zwiększą rozpowszechnianie informacji i dostęp do nich oraz stworzą system pomocy prawnej oraz szkoleń uwzględniających kwestie płci dla dostawców usług finansowych;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w pracach na rzecz rozwoju aktywnie promowały przedsiębiorczość i prawa własności kobiet w ramach zaangażowania na rzecz poprawy niezależności kobiet od ich mężów i wzmocnienia gospodarek krajowych;

45. przypomina, że 15 października obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Kobiet Wiejskich i wzywa Unię Europejską oraz państwa członkowskie, aby promowały kampanie uświadamiające w krajach rozwijających się;

o

o o

46. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich, Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych, prezesowi Banku Światowego, Stowarzyszeniu Narodów Azji Południowo-Wschodniej, Europejsko-Latynoamerykańskiemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu i Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.

⁽¹⁾ Dz.U. C 46 z 24.2.2006.